

Chess Historians Conference Chess in Krakow - the heritage of tradition

1. Agnieszka Stempin, Poland

Chess figures - tools of mediaeval educational game (30 min)

Over the long journey that the game of chess made since its emergence in India in the 6th century until the modern age, successive communities have instilled it with their own unique cultural traits. In India chess had a deeply mystic character, the Persians presented in it a vision of the world as a battlefield, the Arabs systematised a number of concepts and recognised its mathematical aspect, while Europe used chess to define the rules that should govern an ideal society. The vision reveals a perfect understanding of the balance that holds on the chess board, of interrelationships and consequences of action resulting in success - both in the game and in construction of social life. Mediaeval literature, with motifs based on chess game abundant among the suggested educational methods, offers an excellent basis for the study of the penetration of cultural trends and presentation of the surrounding reality. The main medium for conveying ideas that the potential users of chess combat encountered were figures with their conceptual wealth. Investigation of the development of particular forms over Europe shows considerable differences, indicative of diverse mental and cultural foundations in eastern and western parts of the continent during the Middle Ages. On the chess board of Latin Europe there appear Queen, Bishop, Knight, Rook and Pawn (representatives of crafts and labourers); in eastern Europe there are, respectively, Hetman, Elephant, Horse, Boat and Infantryman - a picture of the warring world at the time chess had been conceived. In this respect Poland has produced finds of chess pieces of both eastern and western origin.

In the Middle Ages chess became an educational device which offered the possibility of organizing life around broadly perceived fighting, the skill of losing and winning, a chance of defining behavioral patterns that searched for the most successful solutions and not to avoid conflicts which were the daily bread of the then communities. In terms of historical and archaeological studies the game has provided valuable information not just about the material culture but about the intellectual powers and spiritual life in the times long gone as well.

2. Elżbieta Kusina, Jan Kusina, Poland

Jan Matejko, history and chess

Jan Matejko - one of the outstanding historical painters of Poland - has double anniversary in 2013 - 175 birth and 120 death anniversaries. From early age - as a teenager he draw, painted and studied history. He also collected art, dresses, embroidery, armory, ceramics and gold crafts - later used as accessories in his paintings. In his house at Florianska Street in Krakow there is the oldest biographical Museum in Poland dedicated to his memory. Among objects of art, medals and prizes there is set of chess he played at his leisure time. Chess is also present in his artistic works.

Jan Matejko, historia i szachy

Jan Matejko, jeden z najwybitniejszych polskich malarzy historycznych, ma w 2013 roku podwójny jubileusz - 175. rocznicę urodzin i 120. rocznicę śmierci. Od wczesnej młodości rysował, malował, zgłębiał wiedzę historyczną. Kolekcjonował dzieła sztuki, tkaniny, stroje, broń, ceramikę, rzemiosło złotnicze, które służyły mu jako rekwizyty. W jego rodzinnym domu, przy ul. Floriańskiej, istnieje dziś najstarsze polskie muzeum biograficzne, poświęcone jego osobie. Wśród zgromadzonych tu dzieł sztuki i otrzymanych nagród są także jego szachy, na których grał w wolnych chwilach. Szachy były również obecne w twórczości artystycznej Matejki.

3. Egbert Meissenburg, Germany

Jan Kochanowski: Szachy / Chess - 1561/1564

Jan Kochanowski (1530-1584) had been regarded in his country as the greatest poet of his time and long after - the first poet writing in Polish language. He attended the University of Königsberg 1551/2 and went then to Padua remaining there between 1552 and 1559. In this Italian town he had the best connections with lively humanistic traditions and its antiquity. Being fluent in Latin he began his literary work in this language.

When returning to his native country he finished his poem *Szachy* printed in ~1564 by a Cracow offizine. He told in one of the last verses of his *Szachy* that *Scacchia Ludus* of Marco Girolamo Vida (+1566) had been his model. Yet: Kochanowsky had not the idea of fully using the rules of the classic epics of Homer or Virgil. Though chess was his main topic he did not create not a heroic-comic poem in Vida's sense. Not only Vida but also Kochanowski informed indepently in the first verses the readers of the (new) rules of chess and the names of the pieces used for play. Then their ways in the poems went separately. Vida has a 'game of Gods'. Kochanowski: Two noblemen named Fiedor and Borzuj wanted to marry Anna the daughter of Tarses, the king of Denmark. The father decided that the winner of a chess game should have the possibility to marry his daughter. The game had been adjourned before night goes far. Fiedor having the move had a totally lost position after adjournment. Anna examining the position on the board during night successfully gave a hidden hint for winning the game - with the then lucky ending for her favorite Fiedor in the following morning.

Kochanowski created in his 602 verses in my opinion as kind of a wedding scene. Not only prominent Polish philologists but also two German Slavists (in their papers of 1987 and 2012) discussed some questions of *Szachy* from their scientific points of view while the researchers in chess matters reading the poem now and in future could have some more questions to be treated again and then answered sufficiently.

In short only three points:

[I] In the rules laid down by Kochanowski he mentions a *Küchensprung* of the king. It seems to be special kind of castling in Renaissance Poland (not known in the Italian rules) -- why *saltare* into a *kunia* [kitchen]?

[II] The position on the board beginning the play again after adjournment seems to have its model in a *five-move-mansuba* of the 10th century as chess writers/historians and philologists say - the socalled *Dilaram mansuba* (with versions in European chess manuscripts [especially the *Bonus Socius*] from the 13th century to the 15th century and later up to 1931 and 1967/2003). I shall present some positions and try to discuss them.

[IIa] The mere moves of the brilliant Arabian mansuba have been added to by a nice story: The prince (or so) a not well trained but ardent man in chess is playing for a high stake. If he loses his wife/favorite/slave would pass over to the winner. The woman examining the

position on the board cries: Sacrifice both rooks and not myself. The man does so and winning back the woman/wife. A pattern for Kochanowski for his problem of *three* moves to the mate?

[III] Beginning with the moves 1. d2-d4 d7-d5 (1. d4 is an unusual opening in the 16th century) up to the first move of the mansuba endgame in *three* moves: Is there a proper possibility to construct a complete game with reasonable moves from the text of the poet Jan Kochanowski? The first and only solution had been laid down in 1912 - ending with a mate after more than 70 constructed moves.

4. Marek Skrzypczak, Poland

Ballet and pantomime performance based on „CHESS” Jan Kochanowski’s poem

Cracovia Danza - Court Ballet - Report from the show at the opening of VII School Individual Chess Championship in Cracow in 2011

With no equal in its masterful depiction of this regal game, the poem ‘Chess’ by Jan Kochanowski is presented to the audience through dance, pantomime and the spoken word. The ingenious and humorous text reveals the genuine feelings and emotions of the characters, while the vivid and dynamic plot provides ideal material for a performance based on Renaissance dance and pantomime movement.

Scenes drawn from a game of chess, illustrated with the pantomime movement of characters wearing fantastic masks, introduce the audience into the intriguing world of chess tournaments.

Spektakl baletowo-pantomimiczny „Szachy” wg poematu Jana Kochanowskiego Cracovia Danza - Balet Dworski - Relacja z pokazu podczas otwarcia VII Indywidualnych Mistrzostw Świata Szkół Szachach w Krakowie w 2011

Król Tarses, zamierza wydać za mąż swoją córkę Annę. Z tej okazji wydaje uroczysty bal, na który zaprasza znamienitych gości z całej Europy. Między innymi Fiedora i Borzują, którzy staną w szranki o rękę pięknej Królowy. Emocje doprowadzą ich do pojedynku, który przerwie Król Tarses, proponując inne rozwiązanie - pojedynek szachowy. Fiedor, Borzuj i Dworzanie podejmują wyzwanie i dzielą się na dwa obozy. Sala balowa zamienia się w pole gry. Na szachownicę wkraczają figury. Trwa batalia, którą wygra jeden z adoratorów. Jak rozstrzygnie się ta niepowtarzalna szachowa partia?

5. Tomasz Lissowski, Poland

Grand Vizier Kara Mustafa and his input to Polish and international chess

The struggle between the Ottoman Empire and coalition of the European countries in XVII century; its echo in art and chess.

Which game was played as "living chess" on the Wawel Hill in June 1927? The history of the most famous Polish set of chess pieces.

Wielki wezyr Kara Mustafa i jego wkład do polskich i międzynarodowych szachów

Walka Imperium Otomańskiego z koalicją państw europejskich w XVII wieku oraz jego echa w sztuce i w szachach. "Żywe szachy". Jaką partię prezentowano podczas pokazu na dziedzińcu wawelskim w czerwcu 1927 roku? Historia najświetniejszego polskiego kompletu bierek szachowych.

6. Zofia Tabor, Poland

The Princes Czartoryski Library

In 1961 the Czartoryskis' book collection and archives were moved to a newly built house at 17 św. Marka St. Until then the Library had been located in the humid and cramped building of the former City Arsenal at 8 Pijarska St., a place absolutely unfit for storing this type of collection.

The relocation project was possible thanks to the engagement of the management of the National Museum of Krakow, loans extended by the Public Fund For Monument Preservation and support from the Ministry of Arts and Culture.

The founders of the family library at the turn of the 18th and 19th centuries were Adam Kazimierz and Izabela Czartoryski. It was the ambition of the successors to Adam Kazimierz to create a national library, in every sense of the word, based on the existing resources. Therefore their eldest son, Adam Jerzy took effort to add to and enhance the book collection and to create what he named the Public Archives, the core of which would be the collection bought in 1818 from Tadeusz Czacki.

With planned acquisitions, gifts and exchanges the book collection at the Czartoryski's Puławy palace grew to 70,000 prints and 3,000 manuscripts in 1830. When the estate was confiscated after the fall of the November Uprising (1831), the collection was dispersed and for nearly half a century peregrinated from place to place. The scattered books were rolled back up by Adam Jerzy's son and heir, Prince Władysław, who installed them and the archives in the City Arsenal, which was offered by the municipality on the condition that the collection was made accessible to the public for research purposes.

According to the Statute enacted by Władysław Czartoryski, both the Library and the Princes Czartoryski Museum was maintained by the entailed estates, particularly in Sieniawa and Besko.

This de facto private book collection of the Czartoryskis served the nation incessantly until World War II, when the Library was closed formally but used clandestinely by a large circle of scientists and researchers. It has remained an inexhaustible resource until now, and in 1971 was granted status of an academic institution of humanities.

At present, the Library the following departments make:

- [The Czartoryski Library \(Department XVI\)](#)
- [The Czartoryski Archives and Collection of Manuscripts \(Department XVII\)](#)

1. **Gustavo Seleno**, *Das Schach- oder König-Spiel von Gustavo Seleno*; Lipsiae, 1617
2. *L'Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers*; Paris, 1789
3. **François-André Danican Philidor**, *Traite du Jeu de Dames*; Amsterdam, 1785
4. **Juliusz Cesar**, *Najnowszy almanak dla grających w karty i w szachy*; Wrocław, 1810

Biblioteka Książąt Czartoryskich

Biblioteka Książąt Czartoryskich jest jedną z najstarszych polskich bibliotek rodowych. Założycielami kolekcji byli - na przełomie XVIII i XIX wieku - księżstwo Adam Kazimierz i Izabela z Flemingów Czartoryscy. Ich syn, Adam Jerzy, kontynuował działalność kolekcjonerską pragnąc stworzyć bibliotekę narodową, która stanowiłaby warsztat naukowy do badań nad historią i literaturą ojczystą. Stąd też, uzupełniał i wzbogacał zbiory mieszczące się wówczas w pałacu w Puławach. Dzięki planowanym zakupom, darom i wymianie, księgozbiór Czartoryskich w roku 1830 liczył 70 tysięcy druków i 3 tysiące rękopisów.

Konfiskata majątku po powstaniu listopadowym w roku 1831 spowodowała rozproszenie kolekcji i trwającą prawie pół wieku tułaczkę. Wywiezione poza zabór rosyjski zabytki przechowywano w Sieniawie, Kórniku i Paryżu. Scalenia rozproszonych zbiorów

bibliotecznych dokonał syn i spadkobierca Adama Jerzego - książę Władysław, który ulokował je (w 1874 roku) w przekazanym przez władze Krakowa dawnym Arsenale Miejskim. Zgodnie z ustanowionym przez Władysława Czartoryskiego statutem zarówno Biblioteka, jak i Muzeum utrzymywane były przez ordynację sieniawską (1898-1945).

Prywatny księgozbiór Czartoryskich służył narodowi nieprzerwanie aż do II wojny światowej. Podczas okupacji hitlerowskiej Biblioteka była formalnie zamknięta, chociaż potajemnie nadal służyła polskim badaczom. Po wojnie ani Biblioteka ani Muzeum XX Czartoryskich nie zostały znacjonalizowane, ale od roku 1950 przeszły pod zarząd państwa i zostały włączone do Muzeum Narodowego w Krakowie jako jego Oddział. Ze względu na zły stan pomieszczeń Arsenatu, w którym znajdowały się zbiory, wyniknęła konieczność wybudowania dla nich nowej siedziby. W roku 1961 biblioteka została przeniesiona do budynku przy ulicy św. Marka 17, wzniesionego specjalnie w tym celu, dzięki staraniom ówczesnej Dyrekcji Muzeum Narodowego, w oparciu o kredyty Społecznego Funduszu Ochrony Zabytków oraz wsparciu Ministerstwa Kultury i Sztuki.

W roku 1991 spadkobierca ostatniego ordynata sieniawskiego książę Adam Karol Czartoryski powołał Fundację Książąt Czartoryskich, a jako uznany przez sąd właściciel zbiorów bibliotecznych i muzealnych przekazał je, tradycją swoich poprzedników w użytkowanie narodowi.

Zgodnie z Umową o współpracy Biblioteka Książąt Czartoryskich jako Oddział Muzeum Narodowego w Krakowie prowadzi działalność biblioteczną wykorzystując do tego celu zbiory będące własnością Fundacji Książąt Czartoryskich.

1. *Gustavo Seleno, Das Schach- oder König-Spiel von Gustavo Seleno; Lipsiae, 1617*
2. *L'Encyclopédie ou Dictionnaire raisonné des sciences, des arts et des métiers; Paris, 1789; Tome XI, Echecs*
3. *François-André Danican Philidor, Traite du Jeu de Dames; Amsterdam, 1785*
4. *Juliusz Cesar, Najnowszy almanak dla grających w karty i w szachy; Wrocław, 1810*

7. Elżbieta Kusina, Jan Kusina, Poland Chess on the Wawel Hill

The oldest chess figure in Krakow was similar to the Lewis Chess Sets. In 1912 in Krakow-Stradom within the soil and debris removed from the Wawel was discovered the anthropomorphic chess figurine. It was manufactured in Mazovia on the second half (or the end) of the XII and probably. The figurine has been commissioned by Konrad of Mazovia, who resided in the Wawel castle as a ruler. It was missing during II World War.

A real jewel can be found in Krakow at the Wawel Royal Treasury. This is an amber chessboard which belonged to the Polish king Sigismund III Waza. It was given to the king in 1608 by Hieronim Wołowicz, Lithuanian Treasurer. Hieronim Wolowicz spent his youth at the royal court. He accompanied the king Sigismund III on the ways to Sweden and he was also together with the king when he was facing dangers and difficulties. They were partners in the chess game. The chessboard (30 x 30 cm, thickness 2,5 cm) is decorated with ivory, ebony and amber. The tiles of the middle field are made of ebony and ivory. The four holes in the corners of the reverse side of the board suggest that it was originally on its feet. The border and side walls are inlay with rectangular and square amber plaques - opaque and transparent alternately. There are the inscriptions under the transparent amber plaques on silver plate, e.g. *OTII CAVSA - DOMINO SVO - SERVVS DEDICAT*. There is a coat of arms of King Sigismund III Waza, Poland & Lithuania placed at the upper part of the chess board. There is a coat of arms of the donor Hieronim Wołowicz - placed at the lower

part. There are also fragments of a poem by Ovid "Ars amatorias liber III" placed under the tiles of side walls- verses taken from the elegy dedicated to the role of the game and a nymph Scacchia sitting on waves of the river Seria - who was a heroin of a Latin poem "Scacchia lidus", written by an Italian Mark Hieronim Vida (1482-1566).

It is unknown what happened to the chessboard after the death of the king Sigismund. It is possible that it belonged to the king John Casimir, because the inventory made after his death in Paris in 1673 stated that there were a couple of chessboards with figures (Ryszkiewicz 1952). There is a probability that among them there was this one chessboard which was later sold together with the other king's belongings and from that moment it began to wander to various collections and antique shops.

We don't know about the chess place of origin and the artist. It is possible that it was made at Gdansk or Konigsberg (Krolewiec) as the closest to Wołowicz - and Lithuania - artistic centers, where amber was frequently used.

After the year 1918 it was purchased in Lvov by a famous collector Tadeusz Wierzejski, repurchased by the Association of Wawel Friends. Then by this Association it was donated to Wawel in 1928. In 1939 among other pieces of art it was taken to Canada. Finally, it returned to the Wawel collection in 1959 (Bernasikowa 1968).

Another valuable exhibit from the collections of the Wawel Castle, now at the exhibition in the Private Royal Apartments, is the fold-out box to play board-game (internal field) or chess (bottom part). The closed case has dimensions 13 x 47 x 47 cm. The case is an example of artistic workshops from the seventeenth and early eighteenth century from Cheb (West Bohemia), also known under German name Eger, valued because of the unique design and the use of specific techniques of different colors inlay relief (Voigt 1999). On the cover of the case there is Flora - allegory of smell - and there is also a frame with a flower relief. Chessboard fields are decorated with inlay - dark fields with a single flower and light - with a bunch of fruits. That type of decoration of multicoloured relief inlay is assigned to one of the leading artists of Cheb - Johann Karl Haberstumpf (1656-1742). The inner field to play a board-game is decorated with inlay - alternating fish tail braided by vine and obelisks with a cartouche and banners, symbolizing glory and wisdom. The fire is represented by a fireball crowning obelisks and water, in the form of a grape full of juice. It is read as a symbol of war and peace.

The origin of the fold-out case is not known. Since 1930 it has been in the collection of the Wawel Castle. During World War II it was transported among other treasures and stored in Canada.

An example of passion for the chess game is a chess table presented in the Private Royal Chambers in a suite of President of Poland Ignacy Moscicki. It was made by Zdzislaw Szczerbinski Furniture Company in the year 1930.

Szachy na Wawelu

Najstarszym zabytkiem związanym z szachami była znaleziona w 1912 r. w gruzie wywiezionym z Wawelu szachowa figurka wykonana z kości. Przechowywana była w zbiorach Muzeum Archeologicznego Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie. Podczas II wojny światowej figurka zaginęła i nie została dotąd odnaleziona. Figurkę datuje się na 2 połowę XII, na czas tuż przed 1300 rokiem i zalicza ją do sztuki gotyckiej. Miejsce jej powstania to środowisko mazowieckie lub krzyżackie. Dwukrotne panowanie w tym okresie Konrada Mazowieckiego na Wawelu pozwala ją wiązać z księciem.

Królewskim eksponatem jest szachownica przechowywana w Skarbcu, w Zamku Królewskim na Wawelu, ofiarowana królowi Zygmunтови III Wazie w r. 1608 przez Hieronima Wołowicza, podskarbiego litewskiego. Pole szachownicy wyłożone jest płytkami z hebanu i kości słoniowej. Bordiura (otok) i ścianki boczne wyłożone prostokątymi

i kwadratowymi płytkami bursztynowymi - na przemian matowymi i przezroczystymi. Pod przezroczystymi płytkami umieszczono napisy i herby. W górnej bordiurze szachownicy umieszczony jest herb króla Zygmunta III oraz herby Polski i Litwy, w dolnej herb Wołowicza czteropolowa tarcza z herbami) otoczony literami - H(ieronim) W(ołowicz) P(odskarbi) L(itewski). Młode lata Hieronima Wołowicz spędził na królewskim dworze „z królem Zygmuntem III jeździł do Szwecji i wszystkich trudów jego i niebezpieczeństw był nierozdzielny towarzyszem”. Był partnerem króla w grze. Pod płytkami bocznych ścian umieszczono fragmenty poematu Owidiusza „Ars amatorias liber III” - wiersze wyjęte z elegii poświęconej roli gry oraz siedzącą na falach nimfę Scacchię, bohaterkę łacińskiego poematu „Scacchia lidus” napisanego przez Włocha, Marka Hieronima Vidy (1482-1566). Nie są znane dzieje szachownicy po śmierci króla Zygmunta III Wazy. Mógł ją posiadać król Jan Kazimierz, ponieważ inwentarz sporządzony po jego śmierci w Paryżu w r. 1673, wymienia kilka kompletów szachownic z figurami. Być może, że wśród nich znajdowała się wyżej wymieniona szachownica, którą wraz z innymi rzeczami pozostałymi po królu, sprzedano na licytacji i od tego momentu rozpoczęła ona wędrówkę po różnych zbiorach i antykwariatach. Po roku 1918 nabyta we Lwowie przez słynnego kolekcjonera Tadeusza Wierzejskiego; odkupiona przez Towarzystwo Przyjaciół Wawelu przez które ofiarowana na Wawel w roku 1928. W r.1939 wraz z innymi zabytkami wywieziona i przechowywana w Kanadzie. Od r. 1959 znowu w zbiorach wawelskich.

W Zamku Królewskim na Wawelu na wystawie „Prywatne Apartamenty Królewskie” znajduje się rozkładana kasetka służąca do gry w trick-tracka (pola wewnętrzne) oraz w szachy i damkę (strona spodnia). Wykonana w latach 80. XVII w., przypisywana jest Johannowi Karłowi Haberstumpfowi (1656-1742). Jest przykładem twórczości warsztatów działających w XVII i na początku XVIII wieku w miejscowości Cheb (zachodnie Czechy), znanej też pod niemiecką nazwą Eger, cenionych ze względu na ciekawe wzornictwo i zastosowanie specyficznej techniki różnobarwnej intarsji reliefowej. Wieko kasety z przedstawieniem Flory (alegoria wężu) posiada charakterystyczne obramienia z reliefowymi kwiatami. Ciemne pola szachownicy zdobią intarsje w kształcie pojedynczych kwiatów, a jasne kiście owoców. Pola do gry w trick-tracka tworzą na przemian rybnie ogony oplecione winną latoroślą oraz intarsjowane obeliski z kartuszem i chorągwiami, symbolizujące chwałę i mądrość. Ogień reprezentowany przez ognistą kulę wieńczącą obeliski i woda, pod postacią pełnego soku winnego grona odczytywane są jako symbol wojny i pokoju. Kasetka jest w kolekcji zamku od 1930 roku. W czasie II wojny światowej znalazła się wraz z innymi skarbami w Kanadzie.

W północno wschodnim narożniku zamku, w części wchodzącej w skład wystawy Prywatne Apartamenty Królewskie znajduje się apartament Prezydenta RP Ignacego Mościckiego. Wśród oryginalnych mebli z 1930 r., wykonanych przez Towarzystwo Akcyjne Warszawskiej Fabryki Mebli Stylowych Zdzisław Szczerbiński i Spółka znajdziemy stół szachowy.

8. Szymon Maćkowiak, Poland

Chess, computer and mathematician from Lvov (30 min)

Stanisław Ulam is one of the greatest representatives of Polish scientific community of the twentieth century. He was born in Lvov, where he graduated from secondary school and next graduated from Lvov University of Technology. He was an active member of Lvov School of Mathematics. Before the outbreak of World War II he moved to USA, where he worked in Princeton, Harvard and Wisconsin University as well as in Los Alamos laboratory.

His scientific achievements are related not only to the theory of a nuclear bomb, but also to the development of mathematics: topology, set theory, measure theory, computer simulations methods: the Monte Carlo method, and other computer techniques.

Stanisław Ulam was a pioneer of computer chess - he lay the foundations for the creation of the programme for the MANIAC I computer to play chess with humans.

The main goal of the presentation is to describe Stanisław Ulam's life, his most important achievements, and his influence on the development of computer chess and computers.

The presentation will also focus on some elements of computer chess theory and will describe some interesting details in this field.

Szachy, komputer i matematyk ze Lwowa

Stanisław Ulam to jeden z najwybitniejszych przedstawicieli polskiego środowiska naukowego XX wieku. Urodzony we Lwowie, w którym ukończył gimnazjum i studia, był aktywnym członkiem Lwowskiej Szkoły Matematycznej. Przed wybuchem II Wojny Światowej udało mu się wyemigrować i osiąść w USA gdzie pracował w czołowych placówkach naukowych takich jak Princeton, Harvard, Wiscosin oraz Los Alamos. Jego osiągnięcia naukowe wiąże się przede wszystkim z badaniami dotyczącymi bomby wodorowej, jednak pośród jego osiągnięć należy wymienić wkład w rozwój matematyki (topologii, teorii mnogości, teorii miary), prace nad rozwojem metod symulacji komputerowych (metoda Monte Carlo) oraz innych technik komputerowych. Stanisław Ulam był pionierem szachów komputerowych - doprowadził do stworzenia programu i zaprogramowania komputera MANIAC I do rozgrywania partii szachów z człowiekiem.

Celem wystąpienia jest przybliżenie sylwetki Stanisława Ulama, jego największych osiągnięć oraz jego związku z szachami i komputerami. Prezentacja nakreśli historię narodzin szachów komputerowych oraz przedstawi najważniejsze aspekty związane z tą dziedziną.

9. Marek Mroczek, Poland

Leonardo Torres y Quevedo and his pioneering invention - El Ajedrecista

The paper describes the first chess automaton in the history that was able to win a particular endgame without human interference. The author presents the history of the project - including other achievements of the inventor, analyzes its functioning- especially algorithms determining moves on the board, and finally considers the impact of this invention upon the future of automatized chess. The paper is based on the English articles and excerpts from publications, to accessibly synthesize the story of the inventor. The visual support of the paper consists of a multimedia presentation.

Leonardo Torres y Quevedo i jego pionierski wynalazek - El Ajedrecista

Referat opisuje pierwszy w historii automat, który samodzielnie rozgrywa szczególną końcówkę szachową - zawsze wygrywając. Autor przedstawia historię projektu na tle innych osiągnięć wynalazcy, analizuje metodę działania skupiając się na algorytmach które decydowały o posunięciach na szachownicy, oraz zastanawia się nad wpływem maszyny na bieg historii zautomatyzowanych szachów. Referat powstał w oparciu o anglojęzyczne artykuły i fragmenty publikacji, starając się w przystępny sposób dokonać syntezy wątku szachowego konstruktora. Uzupełnienie wizualne stanowi prezentacja multimedialna.